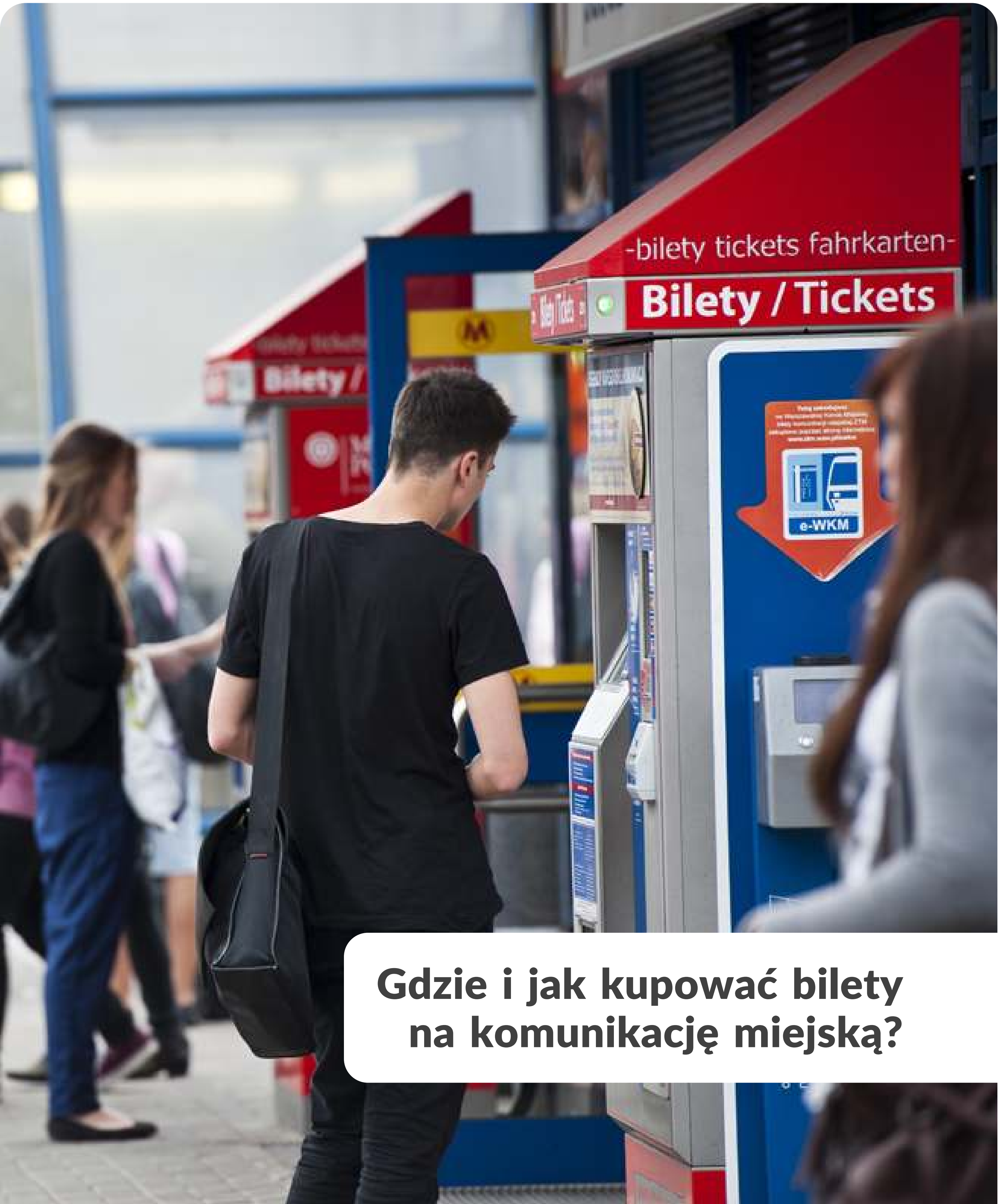
@iztm
MIESIĘCZNIK ZARZĄDU TRANSPORTU MIEJSKIEGO

6(101)
lipiec
2016

Gdzie i jak kupować bilety na komunikację miejską?

Aktualności

Temat numeru

Z kart historii komunikacji

Komunikacyjne podróże

Drodzy Czytelnicy

Niezapowiedziana wizyta rodziny lub znajomych spoza Warszawy? Na szczęście jest lato, a w stolicy nie brakuje miejsc, w których można przyjemnie spędzić czas. Czy to do Wilanowa, na nadwiślańską plażę czy Stare Miasto najłatwiej dojechać komunikacją miejską, a **najwygodniejszy sposób podróżowania zapewnia bilet weekendowy**.

Bilet, który jest ważny od piątku, od godziny 19 do poniedziałku do godziny 8 i upoważnia do nieograniczonej liczby podróży na obszarze pierwszej i drugiej strefy biletowej, kosztuje tylko 24 zł. Większe grupy mogą skorzystać z biletu weekendowego grupowego, na podstawie którego komunikacją miejską może podróżować nawet pięć osób.

Pozostając w temacie biletów, na łamach „**Tematu numeru**" przybliżamy stołeczną **sieć sprzedaży biletów**. Podpowiadamy, gdzie najwygodniej kupować bilety, co zrobić, gdy w trakcie transakcji wystąpią problemy techniczne oraz w jakich sytuacjach prowadzący pojazd może odmówić sprzedaży biletu.

Jedną z weekendowych atrakcji może być także przejażdżka zabytkowym tramwajem linii T. Na łamach rubryki „**Z kart historii komunikacji**" wracamy do 1995 roku i **początków kursowania „Tetki"**.

Zachęcamy również do odwiedzenia **Elbląga**, gdzie tramwaje kursują nieprzerwanie od ponad 120 lat. Latem, podobnie jak w Warszawie, uruchamiana jest **tramwajowa linia turystyczna**. Dowiedzą się Państwo także dlaczego wiele, wiele lat temu Bramę Targową miasta zdobiła... piekarska łopata.

Zachęcamy do lektury

@i ztm
MIESIĘCZNIK ZARZĄDU TRANSPORTU MIEJSKIEGO

ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO
W WARSZAWIE

ul. Żelazna 61, 00-848 Warszawa

Redaktorka prowadząca:
Magdalena Potocka

Skład:
Maciej Beister

Nakład:
9997

Prenumerata:
ztm.waw.pl (zakładka newsletter)

Znajdziesz nas na:
www.ztm.waw.pl
www.facebook.com/ztm.warszawa
www.twitter.com/ztm_warszawa
www.instagram.com/ztm_warszawa

Napisz do nas: newsletter@ztm.waw.pl

Jak będzie funkcjonowała komunikacja miejska podczas szczytu NATO?

Od 7 do 9 lipca w komunikacji miejskiej w Warszawie zostaną wprowadzone liczne zmiany. Z ruchu zostaną wyłączone popularne ulice, a tym samym znaczna część linii zostanie skierowana na trasy objazdowe. Zmiany będą związane ze szczytem Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego.

Zmiany w funkcjonowaniu komunikacji miejskiej będą wprowadzane w kilku etapach. 7, 8 i 9 lipca, w związku z przejazdami kolumn delegacji, będą także wprowadzane operacyjne wyłączenia ruchu drogowego i tramwajowego (łącznie z wyłączeniem napięcia w sieci trakcyjnej), co może spowodować kierowanie linii na inne, nieplanowane wcześniej trasy. Najpewniejszym środkiem komunikacji miejskiej w dniach szczytu będzie metro. Jedyne utrudnienia, jakie będą występowały w funkcjonowaniu podziemnej kolei będą związane z wyłączeniem stacji Stadion Narodowy (pociągi będą przejeżdżały przez nią bez zatrzymywania).

ETAP 1 (7 lipca, ok. godz. 9)

Dla komunikacji miejskiej zostaną wyłączone ulice:

- ul. Wybrzeże Szczecińskie i ul. Wał Miedzeszyński (od mostu Świętokrzyskiego do ul. Zwycięzców)
- estakady mostu Poniatowskiego po stronie praskiej
- ul. Sokola (od ul. Wybrzeże Szczecińskie do skrzyżowania z ul. Zamoście)
- al. Zieleniecka
- ul. Zamoyskiego (od ul. Targowej do ul. Sokolej)
- ul. Grzybowska (od ul. Towarowej do pl. Grzybowskiego) z utrzymaniem ruchu na ciągach poprzecznych
- ul. Królewska (od pl. Grzybowskiego do ul. Marszałkowskiej).

Linie autobusowe i tramwajowe zostaną skierowane na trasy objazdowe.

Autobusy

- **E-1** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od al. Stanów Zjednoczonych: most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – METRO POLITECHNIKA; w kierunku Gocław: METRO POLITECHNIKA – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – al. Stanów Zjednoczonych i dalej swoją trasą
- **102** w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Grzybowska / Towarowa: Towarowa – Prosta – Świętokrzyska – Marszałkowska – Królewska - ... - Tamka – Dobra – Solec – Ludna – Wioślarska – most Poniatowskiego – al. Poniatowskiego i dalej swoją trasą;

w kierunku Młynów: od ronda Waszyngtona: al. Poniatowskiego – most Poniatowskiego – Wioślarska – Ludna – Solec – Dobra – Tamka - ... - Królewska – Marszałkowska – Świętokrzyska – Prosta – Karolkowa – Siedmiogrodzka i dalej swoją trasą
- **105** w obu kierunkach: od ronda Daszyńskiego: Prosta – Świętokrzyska – Marszałkowska – Królewska i dalej swoją trasą
- **123** w kierunku Dw. Wschodni (Lubelska): od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **125** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – Ratuszowa i dalej swoja trasą; w kierunku Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **135** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – al. Solidarności i dalej swoja trasą; w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **138** w kierunku Bokserska: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Francuska i dalej swoja trasą; w kierunku Zajezdnia Utrata: od ronda Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **146** w kierunku Falenica: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Francuska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od ronda Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **147** w kierunku PKP Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **166** w kierunku Os. Kabaty: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Solec – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Ludna / Solec: Solec – Dobra – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **202** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – Kłopotowskiego – Jagiellońska – Sokola – METRO STADION NARODOWY; w kierunku Gocławek Wschodni: METRO STADION NARODOWY – Sokola – Zamoście – Wybrzeże Szczecińskie – Okrzei – Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **227** w obu kierunkach: od skrzyżowania Świętokrzyska / Emilii Plater: Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą
- **509** w kierunku Gocław: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Nowodwory: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **517** w kierunku Ursus-Niedźwiadek: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – rondo Waszyngtona i dalej swoja trasą; w kierunku Witebska: od ronda Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą.

Tramwaje

- **7** PL. NARUTOWICZA - ... – rondo Waszyngtona – al. Waszyngtona – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa - ... - KAWĘCZYŃSKA-BAZYLIKA
- **22** PIASKI - ... – rondo Waszyngtona – al. Waszyngtona – WIATRACZNA
- **25** BANACHA - ... – pl. Zawiszy – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa – 11 Listopada - ... - ANNOPOL.

ETAP 2 (7 lipca, ok. godz. 20)

Dla komunikacji miejskiej zostaną wyłączone ulice:
- rondo Waszyngtona
- al. Waszyngtona (od ronda Waszyngtona do ul. Saskiej.

Autobusy zostaną skierowane na trasy objazdowe:
- **E-1** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od al. Stanów Zjednoczonych: most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – METRO POLITECHNIKA; w kierunku Gocław: METRO POLITECHNIKA – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – al. Stanów Zjednoczonych i dalej swoją trasą
- **102** w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Grzybowska / Towarowa: Towarowa – Prosta – Świętokrzyska – Marszałkowska – Królewska - ... - most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Jagiellońska – Okrzei – Targowa – Zamoyskiego – Grochowska – Podskarbińska i dalej swoją trasą; w kierunku Młynów: od skrzyżowania Podskarbińska / Grochowska: Grochowska – Zamoyskiego – Targowa – Kłopotowskiego – Jagiellońska – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski - ... - Królewska – Marszałkowska – Świętokrzyska – Prosta – Karolkowa – Siedmiogrodzka i dalej swoją trasą

- **105** w obu kierunkach: od ronda Daszyńskiego: Prosta – Świętokrzyska – Marszałkowska – Królewska i dalej swoją trasą
- **111** w obu kierunkach: od skrzyżowania Zwycięzców / Saska: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – Solec – Wioślarska – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **117** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Paryska / Zwycięzców: Zwycięzców – Saska – al. Stanów Zjednoczonych – most Łazienkowski – Solec – Wioślarska – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą; w kierunku Gocław: od Al. Jerozolimskich: Wioślarska – Solec – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Paryska i dalej swoją trasą
- **123** w kierunku Dw. Wschodni (Lubelska): od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **125** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – Ratuszowa i dalej swoja trasą; w kierunku Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **135** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – al. Solidarności i dalej swoją trasą; w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **138** w kierunku Bokserska: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska – Zwycięzców i dalej swoja trasą; w kierunku Zajezdnia Utrata: od skrzyżowania Zwycięzców / Francuska / Paryska: Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **146** w kierunku Falenica: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska – Zwycięzców – Paryska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Paryska / Francuska / Zwycięzców: Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **147** w kierunku PKP Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoją trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **158** w obu kierunkach: od skrzyżowania al. Waszyngtona / Saska: Saska – Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – Solec – Wioślarska – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **166** w kierunku Os. Kabaty: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Solec – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Ludna / Solec: Solec – Dobra – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **202** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – Kłopotowskiego – Jagiellońska – Sokola – METRO STADION NARODOWY; w kierunku Gocławek Wschodni: METRO STADION NARODOWY – Sokola – Zamoście – Wybrzeże Szczecińskie – Okrzei – Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **227** w obu kierunkach: od skrzyżowania Świętokrzyska / Emilii Plater: Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą
- **507** w obu kierunkach: od skrzyżowania Zwycięzców / Saska: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – Solec – Wioślarska – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **509** w kierunku Gocław: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoją trasą; w kierunku Nowodwory: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **517** w kierunku Ursus-Niedźwiadek: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Tamka – Kopernika – Świętokrzyska – Nowy Świat – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą; w kierunku pl. Hallera: od ronda de Gaulle'a: Nowy Świat – Świętokrzyska – Kopernika – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **521** w obu kierunkach: od skrzyżowania al. Waszyngtona / Saska: Saska - Zwycięzców - Wał Miedzeszyński - most Łazienkowski - Solec - Wioślarska - Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N02** w kierunku Marysin: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Metro Młociny: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **N22** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / Zwycięzców: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Aleksandrów: od

wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska i dalej swoją trasą

- **N24** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: Saska – Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Rembertów - AON: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona i dalej swoją trasą
- **N72** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / Zwycięzców: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Falenica: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska i dalej swoją trasą.

Dla tramwajów będą obowiązywały trasy:

- **7** PL. NARUTOWICZA - ... – pl. Zawiszy – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa - ... - KAWĘCZYŃSKA-BAZYLIKA
- **9** po stronie Śródmieścia: WŁOCHY-RATUSZ - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA; po stronie Pragi: skierowanie tramwajów do obsługi linii 3 na trasie skróconej: GOCŁAWEK – Grochowska – Targowa – Ratuszowa – Jagiellońska – RATUSZOWA-ZOO
- **22** PIASKI - ... – Okopowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa – Zamoyskiego – Grochowska – WIATRACZNA
- **24** po stronie Śródmieścia: NOWE BEMOWO - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA; po stronie Pragi: kursowanie tramwajów zawieszone
- **25** BANACHA - ... – pl. Zawiszy – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa – 11 Listopada - ... - ANNOPOL.

ETAP 3 (8 lipca, ok. godz. 0.00)

Dla komunikacji miejskiej zostaną wyłączone ulice:

- Al. Jerozolimskie, most Poniatowskiego, al. Poniatowskiego (od ul. Chałubińskiego do ronda Waszyngtona, możliwy będzie wyjazd dla autobusów komunikacji miejskiej z ul. Emilii Plater w Al. Jerozolimskie w kierunku ronda Czterdziestolatka)
- ul. Nowy Świat i ul. Krakowskie Przedmieście
- ul. Miodowa (od ul. Senatorskiej do ul. Krakowskie Przedmieście)
- ul. Królewska (od ul. Krakowskie Przedmieście do ul. Marszałkowskiej)
- ul. Senatorska (od ul. Wierzbowej do ul. Miodowej)
- zamknięte zostaną także: stacja metra STADION NARODOWY i stacja kolejowa WARSZAWA STADION (do godz. 24 9 lipca)
- zawieszona zostanie żegluga na Wiśle na odcinku od mostu Gdańskiego do mostu Łazienkowskiego (do godz. 24 9 lipca).

Autobusy linii nocnych zostaną skierowane na trasy objazdowe od początku kursowania w nocy z 7 na 8 lipca:

- **N02** w kierunku Marysin: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Metro Młociny: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **N22** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / Zwycięzców: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Aleksandrów: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska i dalej swoją trasą
- **N24** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: Saska – Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Rembertów - AON: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona i dalej swoją trasą
- **N25** w kierunku Dw. Centralny: od pl. Konstytucji: Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Międzylesie: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N31** w kierunku Dw. Centralny: od pl. Konstytucji: Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku Sadyba: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N32** w kierunku Centrum: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – CENTRUM; w kierunku Lotnisko Chopina: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – Koszykowa – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N33** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Książęca / pl. Trzech Krzyży / Nowy Świat: pl. Trzech Krzyży – Piękna – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY;

w kierunku Zajezdnia Woronicza: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży i dalej swoją trasą

- **N35** w kierunku Centrum: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – CENTRUM; w kierunku Ursus-Niedźwiadek: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – Koszykowa – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N37** w kierunku Dw. Centralny: od pl. Konstytucji: Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Os. Kabaty: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N38** w kierunku Centrum: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – CENTRUM; w kierunku P+R Al. Krakowska: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – Koszykowa – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N42** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Marszałkowska / Świętokrzyska: Świętokrzyska – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Os. Górczewska: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N44** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – Świętokrzyska i dalej swoją trasą; w kierunku Zajezdnia Żoliborz: od skrzyżowania Świętokrzyska / Marszałkowska: Marszałkowska – Świętojerska – Bonifraterska i dalej swoją trasą
- **N72** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / Zwycięzców: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – pl. Konstytucji – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – DW. CENTRALNY; w kierunku Falenica: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska i dalej swoją trasą
- **N81** w kierunku Dw. Centralny: od pl. Konstytucji: Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku Sarmacka: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N83** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Książęca / pl. Trzech Krzyży / Nowy Świat: pl. Trzech Krzyży – Piękna – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku PKP Piaseczno: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży i dalej swoją trasą
- **N85** w kierunku Centrum: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – CENTRUM; w kierunku Os. Staszica: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – Koszykowa – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N88** w kierunku Centrum: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – CENTRUM; w kierunku Pl. Szwedzki: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – Koszykowa – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą.

Autobusy **linii dziennych** będą kierowane na trasy objazdowe **od początku kursowania 8 lipca**

- **E-1** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od al. Stanów Zjednoczonych: most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Waryńskiego – METRO POLITECHNIKA; w kierunku Gocław: METRO POLITECHNIKA – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – al. Stanów Zjednoczonych i dalej swoją trasą
- **E-2** w obu kierunkach: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – pl. Konstytucji – Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą
- **102** w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Grzybowska / Towarowa: Towarowa – Prosta – Świętokrzyska – Kopernika - ... - most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Jagiellońska – Okrzei – Targowa – Zamoyskiego – Grochowska – Podskarbińska i dalej swoją trasą; w kierunku Młynów: od skrzyżowania Podskarbińska / Grochowska: Grochowska – Zamoyskiego – Targowa – Kłopotowskiego – Jagiellońska – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski - ... - Kopernika – Świętokrzyska – Prosta – Karolkowa – Siedmiogrodzka i dalej swoją trasą
- **105** w obu kierunkach: od ronda Daszyńskiego: Prosta – Świętokrzyska – Kopernika i dalej swoją trasą
- **107** w kierunku Kierbedzia: od skrzyżowania Marszałkowska / Królewska: Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna i dalej swoją trasą; w kierunku Esperanto: od skrzyżowania pl. Powstańców Warszawy / Świętokrzyska: Świętokrzyska – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **111** w obu kierunkach: od skrzyżowania Zwycięzców / Saska: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – Al. Ujazdowskie – Piękna – pl. Konstytucji - Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą
- **116** w kierunku Chomiczówka: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – Marszałkowska – pl. Bankowy – Andersa – Świętojerska – Bonifraterska i dalej swoją trasą; w kierunku Wilanów: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie i dalej swoją trasą
- **117** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Paryska / Zwycięzców: Zwycięzców – Saska – al. Stanów Zjednoczonych – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – al. Niepodległości – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku Gocław: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski –

Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Paryska i dalej swoją trasą
- **123** w kierunku Dw. Wschodni (Lubelska): od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **125** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – Ratuszowa i dalej swoja trasą; w kierunku Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **127** w kierunku Mariensztat: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Kopernika – Tamka – Kruczkowskiego – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku Nowe Włochy: od skrzyżowania Ludna / Książęca / Rozbrat / Kruczkowskiego: Kruczkowskiego – Tamka – Kopernika – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **128** w kierunku pl. Piłsudskiego: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Mazowiecka – Kredytowa – PL. MAŁACHOWSKIEGO; w kierunku Szczęśliwice: PL. MAŁACHOWSKIEGO – Kredytowa – Jasna – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **131**, **501**, **519**, **522**, **525** w kierunku Dw. Centralny: od ronda Jazdy Polskiej: al. Armii Ludowej – al. Niepodległości – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II - DW. CENTRALNY; w kierunku Sadyba, Stegny, Wilanów, Powsin-Park Kultury, Branickiego, Międzylesie: od wyjazdu z pętli autobusowej: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – rondo Jazdy Polskiej i dalej swoimi trasami
- **135** w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – al. Solidarności i dalej swoją trasą; w kierunku PKP Olszynka Grochowska: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Targowa – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **138** w kierunku Bokserska: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska – Zwycięzców i dalej swoja trasą; w kierunku Zajezdnia Utrata: od skrzyżowania Zwycięzców / Francuska / Paryska: Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **146** w kierunku Falenica: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska – Zwycięzców – Paryska i dalej swoja trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Paryska / Francuska / Zwycięzców: Zwycięzców – Saska – al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **147** w kierunku PKP Międzylesie: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoją trasą; w kierunku Dw. Wschodni (Kijowska): od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **158** w obu kierunkach: od skrzyżowania al. Waszyngtona / Saska: Saska – Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – al. Niepodległości – Chałubińskiego – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **166** w kierunku Os. Kabaty: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola - Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Solec – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Ludna / Solec: Solec – Dobra – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **171** w kierunku Torwar: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży i dalej swoją trasą; w kierunku Nowe Bemowo: od skrzyżowania Książęca / Nowy Świat / pl. Trzech Krzyży: pl. Trzech Krzyży – Al. Ujazdowskie – Piękna – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **175** w kierunku pl. Piłsudskiego: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Bankowy – al. Solidarności – Bielańska – BIELAŃSKA; w kierunku Lotnisko Chopina: BIELAŃSKA – Bielańska – Senatorska – Elektoralna – Marszałkowska – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **180** w kierunku Chomiczówka: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – Marszałkowska – pl. Bankowy – Andersa – Nowolipki – Zamenhofa – Anielewicza i dalej swoją trasą; w kierunku Wilanów: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie i dalej swoją trasą
- **202** w kierunku Metro Stadion Narodowy: od skrzyżowania Targowa / Zamoyskiego: Targowa – DW. WILEŃSKI; w kierunku Gocławek Wschodni: DW. WILEŃSKI – Zamoyskiego i dalej swoją trasą
- **222** w kierunku Bielańska: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą; w kierunku Spartańska: od skrzyżowania Bielańska / Wierzbowa / Senatorska: Senatorska – Elektoralna – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie i dalej swoją trasą
- **227** w obu kierunkach: od skrzyżowania Świętokrzyska / Emilii Plater: Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Bankowy i dalej swoją trasą
- **503** w kierunku Konwiktorska: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – Marszałkowska – pl. Bankowy – Andersa – Świętojerska – Bonifraterska i dalej swoją trasą; w kierunku Natolin Płn.: od skrzy-

żowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie i dalej swoją trasą
- **507** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Saska / Zwycięzców: Zwycięzców – Wał Miedzeszyński – most Łazienkowski – al. Armii Ludowej – al. Niepodległości – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku Gocław: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Waryńskiego – al. Armii Ludowej – most Łazienkowski – Wał Miedzeszyński – Zwycięzców – Saska i dalej swoją trasą
- **509** w kierunku Gocław: od skrzyżowania Targowa / al. Zieleniecka / Zamoyskiego: Zamoyskiego – Grochowska – Międzyborska – al. Waszyngtona – Saska i dalej swoją trasą; w kierunku Nowodwory: od skrzyżowania Saska / al. Waszyngtona: al. Waszyngtona – Grenadierów – Grochowska – Zamoyskiego – Targowa i dalej swoją trasą
- **517** w kierunku Ursus-Niedźwiadek: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Tamka – Kopernika – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą; w kierunku pl. Hallera: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Kopernika – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **518** w kierunku Nowodwory: od skrzyżowania Świętokrzyska / Marszałkowska: Marszałkowska – pl. Bankowy – Świętojerska – Bonifraterska i dalej swoją trasą; w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – Świętokrzyska i dalej swoją trasą
- **521** w obu kierunkach: FALENICA - ... - Grochowska – WIATRACZNA.

Linie tramwajowe będą kursowały na trasach objazdowych od 8 lipca od początku kursowania do 9 lipca do końca kursowania:
- **7** KAWĘCZYŃSKA-BAZYLIKA – Kawęczyńska – Kijowska – Targowa – Grochowska – WIATRACZNA
- **9** WŁOCHY-RATUSZ - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA
- **22** PIASKI - ... – pl. Zawiszy – Grójecka – PL. NARUTOWICZA
- **24** NOWE BEMOWO - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA
- **25** BANACHA - ... – pl. Zawiszy – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa – 11 Listopada - ... - ANNOPOL.

W tym czasie zostanie także uruchomiona linia tramwajowa **79**, która będzie kursowała na trasie: WŁOCHY-RATUSZ – al. Krakowska – Grójecka – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska – Ratuszowa – Targowa – Grochowska – GOCŁAWEK.

Metro
Od 8 lipca od godz. 0.00 do 9 lipca do godz. 24 pociągi metra linii M2 nie będą zatrzymywały się na stacji Stadion Narodowy.

Kolej
Od 8 lipca od godz. 0.00 do 9 lipca do godz. 24 pociągi SKM i Kolei Mazowieckich nie będą zatrzymywały się na stacji Warszawa Stadion.

Warszawskie Linie Turystyczne
8 i 9 lipca, w związku z wyłączeniem żeglugi na Wiśle na odcinku pomiędzy mostem Gdańskim a mostem Łazienkowskim, zostaną zawieszone rejsy tramwaju wodnego oraz kursy promów Słonka, Pliszka i Wilga. 9 lipca w trasę nie wyjedzie także linia tramwajowa T.

ETAP 4 (8 lipca, ok. godz. 8)

8 lipca rano zostanie zawieszone funkcjonowanie przystanków Pl. Trzech Krzyży 06 i 07 i jednocześnie zostaną wprowadzone zmiany w komunikacji w rejonie placu.

Dla autobusów będą obowiązywały trasy:
- **108** w kierunku pl. Trzech Krzyży: od skrzyżowania Książęca / Nowy Świat / pl. Trzech Krzyży: PL. TRZECH KRZYŻY 08; w kierunku Metro Wilanowska: PL. TRZECH KRZYŻY 08 – Książęca i dalej swoją trasą
- **118** tylko w kierunku Bródno-Podgrodzie: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / pl. Trzech Krzyży: PL. TRZECH KRZYŻY 02 – Książęca i dalej swoją trasą
- **166** w kierunku Os. Kabaty: od skrzyżowania Targowa / Kłopotowskiego: Kłopotowskiego – Jagiellońska – Zamoyskiego – Sokola – Zamoście – most Świętokrzyski – Zajęcza – Dobra – Solec – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku pl. Hallera: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / pl. Trzech Krzyży: PL. TRZECH KRZYŻY – Książęca – Ludna – Solec – Dobra – Tamka – most Świętokrzyski – Zamoście – Sokola – Zamoyskiego – Jagiellońska – Okrzei – Targowa i dalej swoją trasą
- **171** w kierunku Torwar: od ronda Dmowskiego: Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży – PL. TRZECH KRZYŻY 02 – Książęca i dalej swoja trasą; w kierunku Nowe Bemowo: od skrzyżowania Książęca / Nowy Świat / pl. Trzech Krzyży: pl. Trzech Krzyży – Al. Ujazdowskie – Piękna – Marszałkowska i dalej swoją trasą
- **N33** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Książęca / pl. Trzech Krzyży / Nowy Świat: pl. Trzech Krzyży – Piękna – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku Zajezdnia Woronicza: od przystanku DW.

CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży – Książęca i dalej swoją trasą

- **N83** w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Książęca / pl. Trzech Krzyży / Nowy Świat: pl. Trzech Krzyży – Piękna – Koszykowa – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Emilii Plater – DW. CENTRALNY; w kierunku PKP Piaseczno: od przystanku DW. CENTRALNY: Emilii Plater – Świętokrzyska – Marszałkowska – Piękna – Al. Ujazdowskie – pl. Trzech Krzyży – Książęca i dalej swoją trasą.

ETAP 5 (8 lipca, ok. godz. 16)

Dla komunikacji miejskiej zostaną wyłączone ulice:

- prawy skrajny pas ul. Wybrzeże Gdańskie (od ul. Boleść do ul. Grodzkiej)
- ul. Nowy Zjazd
- ul. Grodzka
- estakady mostu Śląsko-Dąbrowskiego po stronie śródmiejskiej.

Autobusy zostaną skierowane na trasy zmienione:

- **118** tylko w kierunku Bródno-Podgrodzie: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / pl. Trzech Krzyży: pl. Trzech Krzyży – PL. TRZECH KRZYŻY 02 – Książęca – Ludna – Wioślarska – Wybrzeże Kościuszkowskie – Wybrzeże Gdańskie i dalej swoją trasą
- **127** w kierunku Mariensztat: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Kopernika – Tamka – Kruczkowskiego – Ludna - ... - Dobra – Lipowa – Browarna – BROWARNA; w kierunku Nowe Włochy: BROWARNA – Karowa – Dobra - ... - Ludna – Kruczkowskiego – Tamka – Kopernika – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N16**, **N66** tylko w kierunku Dw. Centralny: od mostu Śląsko-Dąbrowskiego: al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – Świętokrzyska i dalej swoimi trasami.

ETAP 6 (8 lipca, ok. godz. 24)

Dla ruchu komunikacji miejskiej zostaną przywrócone ulice:

- prawy skrajny pas ul. Wybrzeże Gdańskie (od ul. Boleść do ul. Grodzkiej)
- ul. Nowy Zjazd
- ul. Grodzka
- estakady mostu Śląsko-Dąbrowskiego po stronie śródmiejskiej.

Autobusy będą obsługiwały trasy:

- **118** tylko w kierunku Bródno-Podgrodzie: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / pl. Trzech Krzyży: pl. Trzech Krzyży – PL. TRZECH KRZYŻY 02 – Książęca i dalej swoją trasą
- **127** w kierunku Mariensztat: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Kopernika – Tamka – Kruczkowskiego – Ludna i dalej swoja trasą; w kierunku Nowe Włochy: od skrzyżowania Ludna / Książęca / Rozbrat / Kruczkowskiego: Kruczkowskiego – Tamka – Kopernika – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoją trasą
- **N16**, **N66** trasa podstawowa w obu kierunkach.

ETAP 7 (8 lipca, ok. godz. 24)

9 lipca od początku kursowania linii dziennych, w związku z przywróceniem możliwości przejazdu ul. Senatorską (od ul. Wierzbowej do ul. Moliera), zostaną wprowadzone zostaną zmiany w kursowaniu komunikacji miejskiej.

Dla autobusów linii **128** i **175** będą obowiązywały trasy: w kierunku pl. Piłsudskiego: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – Senatorska – Wierzbowa – Focha – PL. PIŁSUDSKIEGO; w kierunku Szczęśliwice, Lotnisko Chopina: od skrzyżowania Senatorska / Wierzbowa / Bielańska: Senatorska – Elektoralna – Marszałkowska – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoimi trasami.

9 lipca nie będzie kursowała tramwajowa linia turystyczna T.

ETAP 8 (9 lipca, ok. godz. 6)

Dla ruchu komunikacji miejskiej zostanie przywrócona ul. Senatorska (od ul. Moliera do ul. Miodowej).

Autobusy zostaną skierowane na trasy:

- **116**, **180**, **503** w kierunku Chomiczówka, Konwiktorska: od skrzyżowania Al. Ujazdowskie / Piękna: Piękna – Krucza – Świętokrzyska – Marszałkowska – Senatorska – Wierzbowa – Focha i dalej swoimi trasami; w kierunku Wilanów, Natolin Płn.: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – pl. Konstytucji – Piękna – Al. Ujazdowskie i dalej swoją trasą
- **128**, **175** w kierunku pl. Piłsudskiego: od ronda Czterdziestolatka: al. Jana Pawła II – Świętokrzyska – Marszałkowska – Senatorska – Wierzbowa – Focha – PL. PIŁSUDSKIEGO; w kierunku Szczęśliwice, Lotnisko Chopina: od skrzyżowania Senatorska / Moliera: Senatorska – Miodowa – Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – Świętokrzyska – Emilii Plater – Al. Jerozolimskie i dalej swoimi trasami
- **518** w kierunku Nowodwory: od skrzyżowania Świętokrzyska / Marszałkowska: Marszałkowska – Senatorska – Wierzbowa – Focha i dalej swoją trasą; w kierunku Dw. Centralny: od skrzyżowania Miodowa / Kapucyńska: Kapucyńska – al. Solidarności – pl. Bankowy – Marszałkowska – Świętokrzyska i dalej swoją trasą.

ETAP 9 (9 lipca, ok. godz. 20)

Od tej godziny planowane jest przywrócenie stałej organizacji ruchu komunikacji miejskiej obowiązującej w soboty.

9 lipca do końca kursowania pięć linii tramwajowych będzie kursowało na trasach zmienionych:

- **7** KAWĘCZYŃSKA-BAZYLIKA – Kawęczyńska – Kijowska – Targowa – Grochowska – WIATRACZNA
- **9** WŁOCHY-RATUSZ - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA
- **22** PIASKI - ... – pl. Zawiszy – Grójecka – PL. NARUTOWICZA
- **24** NOWE BEMOWO - ... – Al. Jerozolimskie – PL. STARYNKIEWICZA
- **25** BANACHA - ... – pl. Zawiszy – Towarowa – Trasa W-Z – Jagiellońska - Ratuszowa – Targowa – 11 Listopada - ... - ANNOPOL.

HONOROWANIE BILETÓW

Od 7 lipca od godz. 19 do 9 lipca do godz. 24, w związku z utrudnieniami w funkcjonowaniu komunikacji w Al. Jerozolimskich oraz w rejonie Stadionu Narodowego, na odcinku Warszawa Zachodnia – Warszawa Wschodnia będzie obowiązywało pełne wzajemne honorowanie biletów ZTM, KM, PKP IC, PR oraz ŁKA w pociągach SKM, KM, PKP IC (tylko wagony 2 klasy, bez pociągów „Pendolino", wagonów sypialnych i wagonów z miejscami do leżenia), PR oraz ŁKA, z uwzględnieniem stosownych uprawnień do bezpłatnych i ulgowych przejazdów.

Aby aktywować lub skasować bilet ZTM w pociągach KM należy wsiąść do pociągu pierwszymi drzwiami od czoła składu i zgłosić się do kierownika pociągu. W pociągach PKP IC, Przewozów Regionalnych oraz Łódzkiej Kole Aglomeracyjnej należy posiadać bilet wcześniej skasowany.

ZASTĘPCZA LINIA AUTOBUSOWA Z

W przypadku wyłączenia ruchu tramwajowego w al. Jana Pawła II, na ul. Chałubińskiego i w al. Niepodległości będzie uruchamiana zastępcza linia autobusowa **Z**. Autobusy będą kursowały na trasie: **RONDO ONZ** – al. Jana Pawła II – Chałubińskiego – al. Niepodległości – **GUS**.

Parkingi P+R podczas szczytu NATO

Od 22 czerwca do 28 lipca, w związku z organizacją szczytu NATO, będzie nieczynny parking P+R Warszawa Stadion. Jednocześnie na większości parkingów zostanie wydłużona doba parkingowa.

Mając na uwadze liczne zmiany w organizacji ruchu drogowego i funkcjonowaniu komunikacji miejskiej oraz zakazy parkowania pojazdów, Zarząd Transportu Miejskiego podjął decyzję o wydłużeniu doby parkingowej na większości parkingów Parkuj i Jedź.

Od 6 lipca od godz. 4.30 do 10 lipca do godz. 4.30 na wszystkich parkingach oprócz P+R Warszawa Stadion oraz P+R Metro Imielin doba parkingowa zostanie wydłużona do 24 godzin.

Lepiej być gigantem niż monsterem

20 czerwca rozpoczęła się trzecia odsłona kampanii społecznej „Kierunek życzliwość w komunikacji miejskiej". Akcja potrwa do października, a do właściwych zachowań będzie przekonywał pasażerów Gigant Komunikacji Miejskiej.

Kampania „Kierunek życzliwość w komunikacji miejskiej" ma zwrócić uwagę na to, jak ważnym i niezbędnym elementem podróży jest życzliwe zachowanie się względem współpasażerów i pokazać właściwe postawy oraz zachowania.

– Mamy nowoczesną komunikację, która przewozi co roku aż miliard pasażerów. Oprócz komfortu w podróży liczy się również właściwa atmosfera – wzajemna życzliwość, szacunek dla prywatności i chęć niesienia pomocy. Jakość podróży zależy również od pasażerów – powiedział wiceprezydent Warszawy Jarosław Jóźwiak.

W taborze komunikacji miejskiej (autobusach, tramwajach, metrze i pociągach Szybkiej Kolei Miejskiej oraz Kolei Mazowieckich) ponownie pojawiły się znane monstery: Hałaśnik Głuchawy, Tępacz Ignorant, Knyszojad Smrodliwy, Kłapodziób Wylewny oraz Zastawiacz Olbrzymi, do których dołączyły nowe postaci: Siedziołek Przyciężki, Rozpychacz Wybredny, Oknogap Permanentny oraz Gigant Komunikacji Miejskiej (który wskazuje współpasażerom właściwe zachowania).

Do wzajemnej życzliwości nakłaniają także spoty radiowe emitowane na antenie Radia Kolor oraz specjalny teledysk, a stoiska kampanii pojawiają się na wielu imprezach i piknikach. Zaplanowano również specjalne warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Organizatorami akcji są: Urząd m.st. Warszawy, Miejskie Zakłady Autobusowe, Tramwaje Warszawskie, Szybka Kolej Miejska, Metro Warszawskie, Zarząd Transport Miejskiego oraz Koleje Mazowieckie, a partnerami: Izba Gospodarcza Komunikacji Miejskiej, Fundacja Dobroczynności Kid Zone oraz Klub Miłośników Komunikacji Miejskiej. Patronami medialnymi tegorocznej odsłony kampanii są Radio Kolor i TVP3.

Remont torowiska w al. Jana Pawła II

11 lipca rozpocznie się remont torowiska w al. Jana Pawła II. Tramwaje linii 17 i 33 pojadą objazdem. Kursowanie „jedenastki" zostanie zawieszone, a w jej miejsce zostanie uruchomiona uzupełniająca linia tramwajowa, która od ronda Daszyńskiego pojedzie dalej na Służewiec. Pasażerowie będą mogli także korzystać z drugiej uzupełniających linii tramwajowych oraz zastępczej autobusowej.

Remont będzie prowadzony na odcinku rondo ONZ – Elektoralna. Tramwajarze planują zakończenie robót do 11 września.

Tramwaje linii **17** i **33** będą omijać zamknięty odcinek trasami objazdowymi:

- **17** SŁUŻEWIEC - ... - al. Niepodległości – Nowowiejska – Marszałkowska – Andersa – Stawki – al. Jana Pawła II - ... - TARCHOMIN KOŚCIELNY
- **33** METRO MŁOCINY - ... - al. Jana Pawła II – al. Solidarności – Wolska – CM. WOLSKI.

Uwaga! Wybrane kursy linii 33, oznaczone na wyświetlaczu jako „kurs skrócony", będą realizowane do przystanku KINO FEMINA. W tym miejscu skład zmieni numer linii na 72 i pojedzie po jej trasie w kierunku Woronicza.

Na czas remontu uruchomione zostaną dodatkowe dwie linie tramwajowe: **71** i **72**. Składy kursować będą trasami:

- **71 SŁUŻEWIEC** – Marynarska – Wołoska – Boboli – Rakowiecka – al. Niepodległości – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Prosta – Kasprzaka – Skierniewicka – Wolska – Połczyńska – Powstańców Śląskich – Wólczyńska – Nocznickiego – **METRO MŁOCINY**
- **72 WORONICZA** – Wołoska – Boboli – Rakowiecka – al. Niepodległości – Chałubińskiego – al. Jana Pawła II – Prosta – Kasprzaka – Skierniewicka – Wolska – al. Solidarności – **KINO FEMINA**.

Zostanie także uruchomiona autobusowa linia zastępcza **Z17**. Autobusy jeździć będą trasą: **DW.CENTRALNY** – al. Jana Pawła II – Słomińskiego – **CH ARKADIA**.

Warszawska Polityka Mobilności

Warszawska Polityka Mobilności – inne podejście do transportu w mieście

Warszawska Polityka Mobilności to aktywne zarządzanie popytem na transport w mieście i aglomeracji. Zakłada priorytetowe traktowanie edukacji transportowej i zmianę świadomości społeczeństwa, prowadzące do zmiany sposobu odbywania podróży po mieście.

Warszawska Polityka Mobilności to dokument strategiczny wyznaczający cele i sposoby nowego, aktywnego sposobu zarządzania komunikacją w mieście. Po ponad 20 latach od uchwalenia pierwszej polityki transportowej i 6 latach realizacji „Strategii zrównoważonego rozwoju systemu transportowego Warszawy do 2015 roku i na lata kolejne" nowy dokument poszerza optykę spojrzenia na warszawski transport i zarządzanie nim. – *To dokument, który niejako poszerza dotychczasowe ustalenia i przedstawia nowe rozwiązania* – powiedział zastępca prezydenta m.st. Warszawy Jacek Wojciechowicz. – *Chcemy przede wszystkim uczynić miasto bardziej przyjazne dla niezmotoryzowanych, przywrócić miejskie funkcje obszarom centrum, nadal rozwijać transport publiczny i układy obwodnicowe.*

Warszawska Polityka Mobilności zostanie przyjęta zarządzeniem Prezydenta Warszawy. 15 czerwca rozpoczęły się konsultacje społeczne, które potrwają do 10 października. Spotkania i warsztaty odbędą się po wakacjach. Uwagi można przekazać także drogą elektroniczną na adres mobilna@um.warszawa.pl; pocztą: Biuro Drogownictwa i Komunikacji, ul. Marszałkowska 77/79, 00-683 Warszawa lub osobiście: Biuro Drogownictwa i Komunikacji, w dni robocze w godz. 8–16.

Co to jest WPM?

Warszawska polityka mobilności odpowiada na oczekiwania warszawiaków dotyczące m.in. zapewnienia alternatywnych dla samochodu form odbywania podróży (transport zbiorowy, rower, pieszo), przekształcania ulic i placów dotychczas zawłaszczonych przez samochody, umożliwiania korzystania z otwartych, publicznych przestrzeni i aktywnego współuczestniczenia w życiu miasta. WPM opiera się na takich działaniach jak: wspieranie budowy ładu przestrzennego miasta; zwiększenie roli transportu zbiorowego, ruchu pieszego i rowerowego; przekształcenia przestrzeni publicznych i przywracanie im ich społecznej roli; dostosowania parametrów ulic do planowanych funkcji; określenia nowej – ograniczonej – roli samochodu w mieście; porządkowania parkowania, transportu ładunków, dostaw towarów i obsługi ruchu turystycznego, edukacji transportowej.

Powodzenie realizacji WPM wymaga zmiany podejścia ze strony wszystkich uczestników procesu planowania, projektowania i zarządzania systemem transportowym oraz mieszkańców – użytkowników systemu transportowego Warszawy; stosowania i egzekwowania przejrzystych zasad organizacji ruchu; szeroko zakrojonej akcji edukacyjno-informacyjnej przedstawiającej i wyjaśniającej problemy komunikacyjne miasta i możliwości ich skutecznego rozwiązywania w celu uzyskania jak najszerszego poparcia dla planowanych zamierzeń. Punktem wyjścia realizacji WPM jest miasto rozwijające transport zbiorowy. W mieście wyraźnie wzrasta zainteresowanie ruchem rowerowym. Przyczynia się do tego m.in. rozwój infrastruktury i uruchomienie systemu rowerów publicznych Veturilo. W Warszawie dostrzega się również problematykę ruchu pieszego. Przejawia się to stopniową poprawą funkcjonalności ciągów pieszych, likwidowaniem barier architektonicznych, wyposażaniem schodów w pochylnie i windy oraz dostosowywaniem węzłów przesiadkowych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.

Modernizowany i rozwijany jest układ drogowy. Inwestycje w ten segment transportu zwiększają dostępność zewnętrzną Warszawy, jakość obsługi poszczególnych dzielnic, a także ułatwiają ochronę strefy śródmiejskiej przed ruchem tranzytowym.

Zagospodarowanie przestrzenne

Ważną część WPM stanowią działania związane z zagospodarowaniem przestrzennym stolicy. To m.in. zmiany norm parkingowych; plany transportowe dla opracowywanych planów miejscowych, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu; plany rozwojowe dla wybranych rejonów, węzłów przesiadkowych, terenów planowanych zmian zabudowy. Jednym z wyzwań dla Warszawy na najbliższe lata, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej, będzie rewaloryzacja ulic i placów, w powiązaniu z odejściem od priorytetowego traktowania obsługi ruchu samochodowego. Aktywne działania w tym kierunku, oprócz oczywistych korzyści związanych ze zwiększeniem stopnia integracji społecznej, poprawią jakość życia w Warszawie i jej wizerunek - miasta przyjaznego mieszkańcom i gościom.

Wpływanie na popyt

Jednym z celów warszawskiej polityki mobilności jest zachęcenie do odbywania podróży pieszo, rowerem lub transportem zbiorowym. WPM zakłada, że decyzje mieszkańców miasta dotyczące sposobu podróżowania coraz częściej będą podejmowane ze względów społecznych, zdrowotnych i ekologicznych. Wpływanie na popyt to np.: promowanie i wspieranie wprowadzania elastycznych godzin pracy; niższe taryfy w komunikacji poza szczytem; e-usługi; telekonferencje i telespotkania; praca zdalna bądź wykonywana częściowo w pracy, a częściowo w domu; ograniczanie dostępności wybranych obszarów (strefa śródmiejska, centra dzielnic) dla ruchu samochodowego.

Ruch pieszy

Ruch pieszy pełni ważną rolę w całym łańcuchu podróży miejskich. Jest także częścią podróży transportem zbiorowym (dojścia do/z przystanków, przejścia w węzłach przesiadkowych) i samochodami (dojścia do/z miejsc postoju i parkowania). Zakłada się rosnącą rolę systemu transportu pieszego, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej (także podróży odbywanych w godzinach pracy) oraz przemieszczeń do i w obrębie węzłów przesiadkowych. Planowane działania to m.in.: poprawa dostępności ulic dla osób o ograniczonej mobilności (przejścia przez jezdnie, likwidacja barier, dostosowanie sygnalizacji); odzyskiwanie przestrzeni publicznych dla funkcji np. kulturalno-usługowych; wprowadzenie standardów projektowania ciągów i przestrzeni; zwiększenie bezpieczeństwa ruchu pieszych.

Transport zbiorowy

Wiodąca rola transportu zbiorowego w obsłudze codziennych podróży wymaga zapewnienia wysokiej konkurencyjności kolei, metra oraz komunikacji tramwajowej i autobusowej w stosunku do samochodów. Zakłada się, że realizacja WPM doprowadzi do 65-proc. udziału komunikacji miejskiej w obsłudze wszystkich podróży wykonywanych w Warszawie środkami transportu oraz 80-proc. udziału w przypadku podróży do obszaru śródmiejskiego i 50-proc. udziału na granicy Warszawy. Miasto planuje m.in. rozszerzenie współpracy z samorządami aglomeracji; modernizowanie i rozwój komunikacji autobusowej; kontynuację modernizacji i rozwoju komunikacji tramwajowej; kontynuację rozwoju systemu metra; usprawnienie komunikacji kolejowej; integrację systemów transportu; racjonalizację przebiegu linii transportu zbiorowego (marszrutyzacja); wdrażanie rozwiązań z zakresu inteligentnych systemów transportowych (ITS).

Ruch rowerowy

WPM zakłada rozwój ruchu rowerowego. Celem będzie osiągnięcie już w najbliższych latach 10-proc. udziału osób deklarujących w Warszawie codzienne lub prawie codzienne odbywanie podróży rowerami w sezonie wiosenno-letnim, a w strefie śródmiejskiej przekroczenie poziomu 20 proc. Służyć temu ma np.: budowa dróg dla rowerów, pasów i kontrapasów; dopuszczenie ruchu pod prąd na ulicach jednokierunkowych; tworzenie tzw. stref 30; likwidowanie barier w pokonywaniu skrzyżowań; podwyższanie poziomu bezpieczeństwa; zorganizowanie miejskiego serwisu rowerowego.

Ruch samochodowy

Warszawska polityka mobilności zakłada ograniczenie roli samochodów w mieście, zwłaszcza w strefie śródmiejskiej poprzez m.in. strefowanie ruchu; zmniejszanie przepustowości ulic i skrzyżowań; priorytetowe traktowanie ruchu pieszego; rozwój systemów carsharingu; wspieranie korzystania z sa-

mochodów o małych gabarytach, z małymi silnikami i z ekologicznymi napędami. Przeciwstawienie się presji zmotoryzowanych umożliwi przeznaczenie miejsc dotychczas zajmowanych przez samochody na inne cele, m.in. na poprawę warunków ruchu pieszego i rowerowego oraz rozwój społecznych i kulturowych funkcji ulic, co przyczyni się do poprawy jakości życia w mieście.

Parkowanie

Kolejnym mechanizmem WPM będzie zarządzanie parkowaniem poprzez m.in. eliminowanie parkowania niezgodnego z przepisami; zastąpienie parkowania na chodnikach parkowaniem na pasach postojowych i w zatokach, parkowania na ulicach parkowaniem na parkingach wydzielonych; uruchomieni asystemu zarządzania parkowaniem; zwiększenia sprawności funkcjonowania SPPN.

Transport ładunków

Rozwój Warszawy w kolejnych latach będzie powodować wzrost rynku sprzedaży towarów i usług, co w konsekwencji spowoduje zwiększenie zapotrzebowania na transport ładunków. Szczególnym wyzwaniem będzie obsługa strefy śródmiejskiej, a także obszarów wrażliwych (np. strefy piesze, historyczne). Mieszkańcy oraz licznie zlokalizowane w tej strefie punkty usługowe i handlowe wymagają zapewnienia dostaw towarów. Z drugiej strony zadaniem będzie zmniejszenie negatywnego wpływu ruchu samochodów ciężarowych i dostawczych i znacznych z tego tytułu uciążliwości dla miasta, mieszkańców i środowiska. Pogodzenie tych interesów będzie możliwe dzięki nowoczesnemu zorganizowaniu systemu dostaw ładunków, także dostawczego i przesyłek kurierskich, obejmującego m.in. współpracę z centrami logistycznymi przy ustalaniu tras i okresów ruchu samochodów towarowych oraz organizację postoju pojazdów zaopatrzenia. Kontynuowana będzie także polityka ograniczania dostępności poszczególnych obszarów miasta dla samochodów ciężarowych poprzez zakaz wjazdu dla samochodów ciężarowych pow. 16 t w obszar wewnątrz Obwodnicy Ekspresowej, a pow. 5 t - w obszar wewnątrz Obwodnicy Śródmiejskiej.

Edukacja i promocja

Wprowadzanie w życie WPM zakłada także działania „miękkie” związane oddziaływaniem finansowym, promocją i edukacją: uprzywilejowanie w SPPN pojazdów niskoemisyjnych; kontrola poprawności parkowania oraz wnoszenia opłat; utworzenie ośrodka szkoleniowego - Miasteczka Mobilności MIMO; wznowienie obrad tzw. Warszawskiego Okrągłego Stołu Transportowego pod nazwą Warszawski Okrągły Stół Mobilności (WOSM). Ważna jest skuteczna promocja warszawskiej polityki mobilności oraz postaw zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Promocja WPM będzie prowadzona w formie akcji i wydarzeń organizowanych w przestrzeni publicznej, z wykorzystaniem mediów tradycyjnych i elektronicznych. Zachęcanie do zrównoważonej mobilności będzie się odbywać także przez dawanie dobrego przykładu przez radnych, władze miasta, urzędników, pracowników jednostek miejskich. Uruchomiony zostanie program „Aktywni na rzecz zrównoważonej mobilności”, zapewniający merytoryczne i finansowe wsparcie osób, firm, organizacji społecznych aktywnie zainteresowanych ograniczeniem wykorzystywania samochodów prywatnych oraz odbywaniem podróży pieszo, rowerami czy też transportem zbiorowym.

Gdzie i jak kupować bilety na komunikację miejską?

„Nie mieliśmy, gdzie kupić biletu. Wszystkie kioski były zamknięte...” – to jedno z częstszych tłumaczeń, jakie słyszą kontrolerzy biletów podczas wystawiania wezwań do zapłaty za jazdę bez ważnego biletu. Czy rzeczywiście w Warszawie trudno jest kupić bilet? Tylko w ciągu ostatnich trzech lat sieć sprzedaży biletów (kioski, sklepy, POP-y oraz biletomaty stacjonarne i mobilne) powiększyła się o prawie 25 proc. – z 3 436 punktów do 4 270. Pamiętajmy także o możliwości zakupu biletu przez komórkę i Internet.

W kiosku – razem z gazetą, albo w sklepie – razem z bułkami na śniadanie

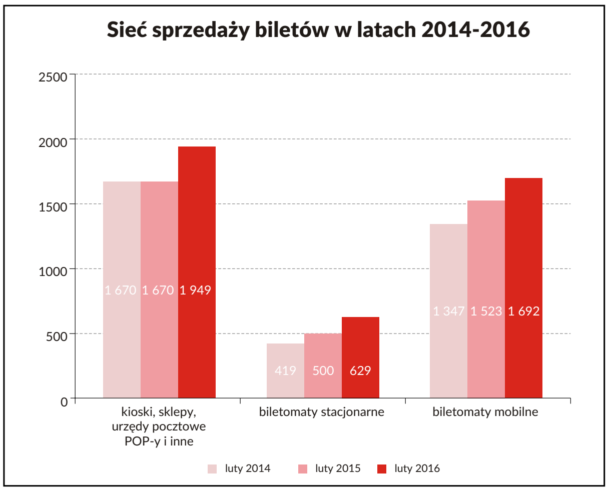
Kupując bilety na komunikację miejską wciąż najchętniej wybieramy stacjonarne punkty sprzedaży – **kioski, sklepy, urzędy pocztowe** i **Punkty Obsługi Pasażerów ZTM**. W lutym br. pasażerowie mieli do dyspozycji 1 949 takich punktów, a w 2015 roku kupili w nich ponad 57 proc. wszystkich biletów.

Stacjonarne punkty sprzedaży są odpowiednio oznakowane – na zewnątrz lub w środku znajduje się informacja o sprzedaży biletów ZTM. W ofercie punktów znajdują się zarówno **bilety kartonikowe**, jak i **kodowane na Warszawskiej Karcie Miejskiej**.

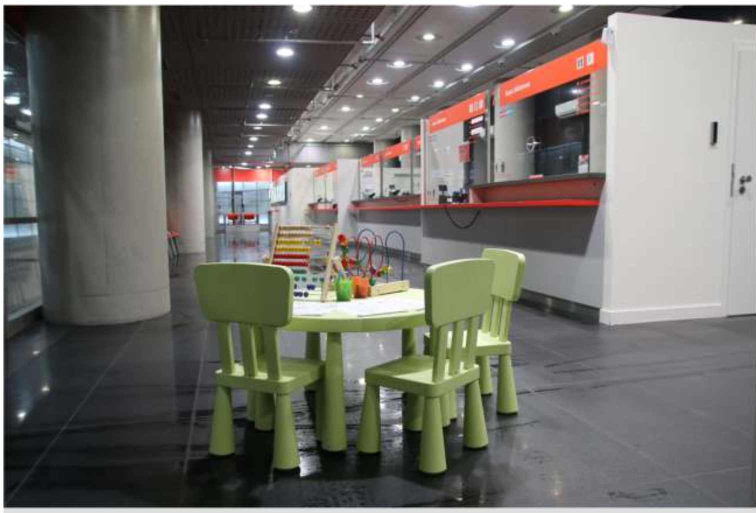

W kwietniu br. liczba POP-ów przekroczyła 20 – 21. otwarto na Dworcu Centralnym

W ostatnich latach **dynamicznie rozwija się także sieć POP-ów**. Obecnie jest ich 21, w tym dwa otwarte w tym roku – na stacji metra Nowy Świat-Uniwersytet i Dworcu Centralnym. W POP-ach, oprócz zakupu biletów, można załatwić wszystkie

sprawy związane z komunikacją miejską, m.in. wyrobić WKM, zwrócić niewykorzystane bilety, złożyć odwołanie od wezwania do zapłaty. Punkty w zdecydowanej większości są **przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych** i **z wózkami dziecięcymi**.

W pięciu POP-ach, z myślą o najmłodszych pasażerach, przygotowano kąciki do zabawy

Punkty Obsługi Pasażerów ZTM
przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych i osób z wózkami dziecięcymi

	lokalizacja	dostęp dla osób niepełnosprawnych i osób z wózkami dziecięcymi	obsługa osób głuchych	oznaczenia w języku Braille'a	kącik dla dzieci
POP Żelazna	ul. Żelazna 61	✓	✓	✓	✓
POP Lotnisko Chopina	terminal A – hala przylotów – lok. 1.810/811	✓	✗	✗	✗
POP Dworzec Wschodni	dworzec autobusowy – od strony ul. Lubelskiej	✓	✗	✓	✗
POP Dworzec Centralny	hala główna – od strony Al. Jerozolimskich	✓	✗	✓	✗
POP Dworzec Zachodni	dworzec kolejowy – od strony Al. Jerozolimskich – poziom minus jeden	✓	✗	✗	✗
POP Blue City	CH Blue City – Al. Jerozolimskie 179 – lok. -1/28	✓	✗	✓	✗
POP Metro Imielin	lok. 020-024 – płn. część stacji – od strony ul. Gandhi	! dostęp utrudniony	✗	✓	✗
POP Metro Służew	lok. 020-024 – płn. część stacji – od strony ul. Wałbrzyskiej	! dostęp utrudniony	✗	✓	✗
POP Metro Centrum	lok. 2010B – antresola nad peronami w kierunku Młocin	✓	✓	✓	✓
POP Metro Centrum 2	lok. 2002H – antresola nad peronami w kierunku Młocin	✓	✗	✓	✗
POP Metro Świętokrzyska – linia M1	lok. 1000G – galeria handlowa	✓	✗	✓	✗
POP Metro Świętokrzyska – linia M2	lok. 1011 – przy skrzyż. ul. Świętokrzyskiej i Marszałkowskiej	✓	✗	✓	✗
POP Metro Ratusz Arsenał	lok. 09 – galeria handlowa	✓	✗	✓	✗
POP Metro Dworzec Gdański	lok. 20 – łącznik pomiędzy stację metra a stacją kolejową	✓	✗	✓	✗
POP Metro Plac Wilsona	lok. 2002 – galeria handlowa	✓	✗	✓	✗
POP Metro Marymont	lok. 1012 – galeria handlowa	✓	✗	✓	✗
POP Metro Młociny	hala dworca autobusowego	✓	✓	✓	✓
POP Metro Rondo ONZ	lok. 1012 – część wsch. stacji – przy skrzyżowaniu ul. Prostej i al. Jana Pawła II	✓	✗	✓	✓
POP Metro Nowy Świat-Uniwersytet	lok. 1012 – przy zejściu od strony ul. Kubusia Puchatka	✓	✗	✓	✗
POP Metro Stadion Narodowy	lok. 1023 – zach. część stacji – przy skrzyżowaniu ul. Sokolej i Zamoyskiego	✓	✗	✓	✗
POP metro Dworzec Wileński	lok. 1012 – pasaż handlowy – przy ulicy św. Cyryla i Metodego	✓	✓	✓	✓

Biletomat Mennicy Polskiej (po lewej) oraz ASEC (po prawej)

W biletomacie – np. na przystanku

Drugim najpopularniejszym sposobem zakupu biletów są **stacjonarne automaty biletowe**. Procent kupionych w nich wszystkich biletów wzrósł z 24 proc. w 2013 roku do 30,3 proc. w 2015 roku.

W lutym br. w Warszawie i okolicznych miejscowościach ustawionych było **629 biletomatów** (w tym 96 na stacjach kolejowych; mających w ofercie także bilety ZTM). Zazwyczaj są one zlokalizowane przy ważnych węzłach przesiadkowych, popularnych ulicach i stacjach metra. Najwięcej biletomatów znajduje się w Śródmieściu (152), na Mokotowie (64), Pradze Południe i Ursynowie (po 44), Pradze Północ (35) i na Bielanach (33).

Poza Warszawą automaty biletowe są dostępne w: Izabelinie, Jabłonnie, Kobyłce, Konstancinie-Jeziornie, Legionowie, Markach, Nieporęcie, Otwocku, Piasecznie, Piastowie, Pruszkowie, Starych Babicach, Sulejówku i Zielonce.

W biletomatach można kupić **wszystkie rodzaje biletów kartonikowych** oraz **zakodować bilet na WKM** lub innym nośniku biletów zaakceptowanym przez ZTM. Proces przebiega szybko i sprawnie – wystarczy postępować zgodnie z instrukcją wyświetlaną na ekranie.

Zapłacić możemy zarówno kartą, jak i gotówką. W przypadku pieniędzy należy przygotować kwotę zbliżoną do wartości kupowanego biletu.

We wszystkich biletomatach istnieje możliwość wyboru języka instrukcji: polskiego, angielskiego, niemieckiego lub rosyjskiego.

Dodatkowo, na wybranych stacjach kolejowych PKP i WKD są dostępne biletomaty, w których możemy kupić nie tylko bilety kolejowe, ale także bilety ZTM. W lutym br. mogliśmy korzystać z 96 automatów kolejowych, z czego w 36 była dostępna pełna oferta biletów ZTM, a w 60 można było zakodować bilet na karcie.

Biletomaty są obsługiwane przez trzech operatorów: Mennicę Polską, firmę ASEC i Zarząd Transportu Miejskiego.

Co zrobić, jeśli wystąpią problemy podczas zakupu biletu w biletomacie?

W przypadku jakichkolwiek problemów zawsze przysługuje nam prawo do złożenia reklamacji. W pierwszej kolejności ustalamy operatora urządzenia – taka informacja znajduje się na biletomacie.

Następnie kontaktujemy się z operatorem:

Mennica Polska
Centrum Obsługi Klienta
Warszawa, Metro Świętokrzyska lok. 1000E
czynne: pn.-pt. 8-18
tel. 22 656 41 00
e-mail: cok@strefa.waw.pl

ASEC
Biuro Obsługi Klienta, Metro Centrum lok. 2009C
czynne: pn.-pt. 9-17
tel. 22 620 01 00
e-mail: bok@asec.com.pl

Zarząd Transportu Miejskiego
- w Punktach Obsługi Pasażerów
- telefonicznie pod nr. tel. 22 45 94 300
- przez formularz kontaktowy na stronie ZTM
- listownie: Zarząd Transportu Miejskiego, Dział Sprzedaży Biletów, ul. Żelazna 61, 00-848 Warszawa.

Pamiętajmy, aby składając reklamację przygotować następujące dokumenty i informacje:

- miejsce transakcji i nr automatu
- data i godzina transakcji
- imię i nazwisko, adres korespondencyjny, nr tel.
- forma płatności (w przypadku płatności kartą – także cztery ostatnie cyfry numeru karty płatniczej)
- typ i rodzaj biletu
- nr WKM
- wysokość kwoty do zwrotu oraz nr rachunku bankowego, na który zostanie zwrócona w przypadku uznania reklamacji
- krótki opis problemu.

Należy także dołączyć paragon wydrukowany przez biletomat oraz (w przypadku płatności kartą) potwierdzenie płatności. Przy reklamacjach składanych elektronicznie wystarczy dołączyć skany dokumentów.

Reklamacje są rozpatrywane w terminie do 30 dni.

W biletomacie – w autobusie, tramwaju i SKM

Oprócz biletomatów stacjonarnych coraz popularniejsze stają się urządzenia **zainstalowane w pojazdach komunikacji miejskiej**. Obecnie funkcjonują dwa rodzaje automatów mobilnych, które różnią się ofertą biletów i sposobem płatności.

Wszystkie autobusy Miejskich Zakładów Autobusowych (pojazdy z czterocyfrowym numerem taborowym) są **wyposażone w automaty biletowe**. Można w nich kupić **bilety 20-minutowe**, **jednorazowe przesiadkowe**, **bilety kodowane na WKM** lub innej karcie zaakceptowanej przez ZTM oraz **Bilety Seniora**. Bilety 20-minutowe i jednorazowe przesiadkowe kupione w tych biletomatach są już skasowane w chwili zakupu. Jednocześnie nie mają paska magnetycznego – nie można więc otworzyć nimi bramek metra. Aby dostać się na perony podziemnej kolejki wystarczy zjechać windą lub pobrać na stacji wejściówkę. Specjalne kartoniki z paskiem magnetycznym są dostępne w podajnikach na stacjach.

W biletomatach w autobusach MZA **można płacić tylko kartą płatniczą**. Wszystkie pojazdy oznaczone są naklejką „Biletomat. Płatność kartą" umieszczoną na drugich drzwiach.

Instrukcja obsługi automatów jest dostępna w czterech językach: polskim, angielskim, niemieckim lub rosyjskim.

W wszystkich pociągach SKM oraz wybranych autobusach Mobilisu i tramwajach są dostępne biletomaty mające w ofercie wszystkie bilety kartonikowe

W automatach biletowych w autobusach MZA można płacić tylko kartą. Informuje o tym naklejka na drugich drzwiach pojazdu

Inny typ biletomatów mobilnych jest dostępny w wybranych **autobusach Mobilisu** (108 szt. – stan na luty 2016), niskopodłogowych tramwajach **Pesy Swing** i **Jazz** (186 szt. – stan na luty 2016) i **wszystkich pociągach SKM** (32 szt.).

W tych automatach można kupić **wszystkie rodzaje biletów kartonikowych**. Bilety po zakupie należy skasować. **Zapłacić możemy tylko monetami**, o czym informuje piktogram „Biletomat. Płatność monetami" umieszczony na drzwiach. Urządzenia działają w czterech wersjach językowych: polskiej, angielskiej, niemieckiej i rosyjskiej.

Gdzie złożyć reklamację w przypadku problemów przy zakupie biletów w automatach w autobusach MZA?

Reklamację można złożyć:

- w Zarządzie Transportu Miejskiego – w POP-ach lub przez formularz kontaktowy na stronie ZTM
- dzwoniąc pod nr infolinii miejskiej 19 115
- w Miejskich Zakładach Autobusowych – dzwoniąc pod nr tel. 22 724 40 99 (od pn. do pt. w godz. 8-18) lub wysyłając wiadomość pod adres skargi@mza.waw.pl

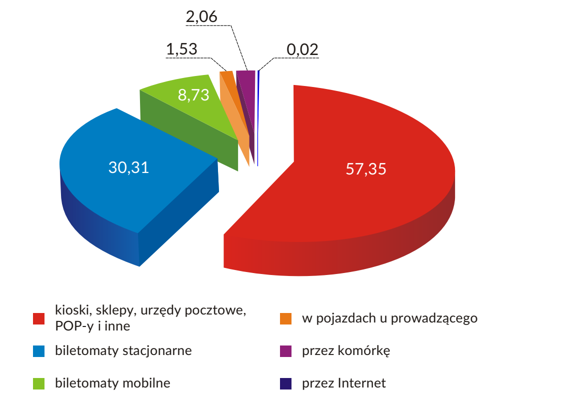
Jeżeli wystąpią problemy w trakcie zakupu biletów w automacie zainstalowanym w autobusie obsługiwanym przez firmę Mobilis, tramwaju lub pociągu SKM pamiętajmy, że możemy złożyć reklamację.

Możemy to zrobić:

- w Zarządzie Transportu Miejskiego – w **POP-ach** lub przez formularz kontaktowy na **stronie ZTM**
- dzwoniąc pod nr infolinii miejskiej 19 115
- wysyłając wiadomość do Mobilisu pod adres **info@mobilis.pl**
- pisząc do Tramwajów Warszawskich pod adres **zgłoszenia@tw.waw.pl**
- zgłaszając problem kierownikowi pociągu SKM.

W lutym br. mieliśmy do dyspozycji 1 692 automaty zainstalowane w pojazdach. Obserwujemy także zdecydowany wzrost popularności tego sposobu dystrybucji biletów. Liczba biletów sprzedanych w biletomatach mobilnych wzrosła z ponad 3 mln szt. w 2013 roku do ponad 7,4 mln szt. w 2015 roku.

Udział biletów wg kanałów sprzedaży w 2015 r. (w proc.)

Przez komórkę – po rozmowie z mamą

Osoby preferujące bilety „wirtualne" lub sporadycznie korzystające z komunikacji miejskiej mogą kupować **bilety przez telefon komórkowy**. Obecnie bilety na stołeczną komunikację miejską oferuje trzech operatorów: **moBILET**, **mPay** i **SkyCash**. U każdego z nich można kupić bilety czasowe, **jednorazowe przesiadkowe** i **krótkookresowe**.

Decydując się na ten sposób zakupu biletu należy pamiętać, aby zarejestrować się w systemie przed skorzystaniem z komunikacji miejskiej, a bilet kupić tuż po wejściu do pojazdu lub strefy biletowej metra.

W 2013 roku kupiono ponad 739 tys. szt. biletów przez komórkę. Dwa lata później już prawie 1 mln 752 tys. szt.

Obecnie w Warszawie bilety przez komórkę oferuje trzech operatorów: moBILET, mPay i SkyCash

Przez Internet – np. dla dziecka

Jeżeli chcemy kupować **bilety długookresowe przez Internet**, w pierwszej kolejności powinniśmy zarejestrować się na stronie ZTM. Niezbędne jest także posiadanie Warszawskiej Karty Miejskiej.

W sieci możemy kupować **bilety 30- i 90-dniowe** oraz **Bilet Seniora**.

Kolejnym krokiem jest **zakodowanie biletu w specjalnym urządzeniu**. Są one dostępne na stacjach pierwszej linii metra (przymocowane do ściany bocznej biletomatów ustawionych przed wejściem na perony), w POP-ach ZTM: Żelazna 61, Centrum, Świętokrzyska, Ratusz Arsenał, Plac Wilsona i Marymont, w wybranych automatach biletowych Mennicy Polskiej oraz w biletomatach zainstalowanych w autobusach MZA.

U prowadzącego pojazd

W awaryjnych sytuacjach, gdy np. w pojeździe nie działa biletomat możemy kupić **bilet u prowadzącego pojazd**. Kierowcy i motorniczowie sprzedają tylko **bilety jednorazowe przesiadkowe**.

Bilet przez komórkę

	moBILET	mPay	SkyCash
Jak zacząć korzystać z usługi?	Wystarczy wysłać SMS-a pod nr tel. 7055. W odpowiedzi otrzymamy SMS-a z linkiem do pobrania aplikacji na telefony z systemem operacyjnym iOS, Android lub Windows	Jeśli mają Państwo telefon w sieci Orange, Plus, Play lub T-Mobile należy zadzwonić pod nr tel. *145#, a jeśli w którejś z pozostałych sieci – pod nr tel. 791-145-145 i aktywować konto	Wystarczy pobrać aplikację AkyCash na stronie Google Play, App Store lub Windows Phone Store
			Można również wysłać SMS-a pod nr tel. 510-510-205. W odpowiedzi otrzymamy SMS-a z linkiem do pobrania aplikacji
		Można także pobrać aplikację mPay na telefony z systemem iOS lub Android	Kolejny sposób to wpisanie w przeglądarkę tel. komórkowego m.skycash.com i zainstalowanie aplikacji
			Możemy zacząć korzystać z usług także za pomocą strony www.skycash.com
Jak przebiega kontrola biletów?	Należy okazać ekran telefonu z ważnym biletem (możliwość połączenia off-line)	Należy wykonać połączenie pod bezpłatny nr tel., a w odpowiedzi otrzymujemy wiadomość o aktywnych biletach	Należy okazać ekran telefonu z ważnym biletem (możliwość połączenia off-line)
Więcej informacji	www.mobilet.pl	www.mpay.pl	www.skycash.com

Bilet kupiony przez Internet trzeba zakodować w specjalnym urządzeniu. Są one dostępne m.in. na stacjach pierwszej linii metra – przymocowane do ściany bocznej biletomatów

Pamiętajmy jednak o kilku zasadach obowiązujących przy zakupie biletu u prowadzącego pojazd:

- sprzedaż odbywa się wyłącznie podczas postoju na przystanku
- kierowca może odmówić sprzedaży w przypadku, gdy opóźnienie pojazdu wynosi więcej niż trzy minuty w stosunku do rozkładu jazdy
- powinniśmy mieć przy sobie odliczoną kwotę na bilet, tak aby prowadzący nie musiał wydawać reszty.

Bilet kupiony u prowadzącego pojazdy trzeba skasować niezwłocznie po zakupie.

Szczegółowe informacje o sieci sprzedaży biletów (wraz z dokładnymi lokalizacjami punktów) są dostępne na stronie ZTM

Liczba sprzedanych biletów (w szt.) w latach 2013-2015 z podziałem na kanały sprzedaży

	kioski, sklepy, urzędy pocztowe, POP-y i inne	biletomaty stacjonarne	biletomaty mobilne	w pojazdach u prowadzącego	przez komórkę	przez Internet	RAZEM
2013	53 573 221	18 492 598	3 024 475	1 088 752	739 649	8 737	76 927 432
2014	50 869 405	21 074 613	5 143 453	1 327 085	1 098 492	7 801	79 520 849
2015	48 952 258	25 869 362	7 449 668	1 335 774	1 751 659	10 827	85 369 548

W piątek kasujesz, do poniedziałku taniej podróżujesz

Po całej Warszawie komunikacją miejską

Do Wilanowa, na Poniatówkę, do babci na obiad, do znajomych na kawę, do klubu, na imprezę... i w wiele innych miejsc.

Podróżuj z Biletem Weekendowym ZTM Warszawa!

- Bilet Weekendowy ważny jest **od godz. 19.00 w piątek, do godz. 8.00 w poniedziałek.** Upoważnia do nieograniczonej liczby podróży na obszarze 1. i 2. strefy biletowej.
- Cena biletu normalnego to **24 zł (12 zł bilet ulgowy)**.
- **Bilet Weekendowy Grupowy** (w cenie 40 zł) umożliwia nieograniczoną liczbę podróży komunikacją miejską **grupie do 5 osób**.

www.ztm.waw.pl

24h WARSZAWA 19115

21 lat wozimy turystów
(cz. I)

Debiutancki przejazd zabytkowej „Tetki" nie należał do udanych. Tramwaj zepsuł się już podczas pierwszego kursu. Na szczęście nie zaważyło to na dalszych losach zabytkowych tramwajów kursujących latem w Warszawie. W tym roku po raz dwudziesty pierwszy wyjechały na stołeczne torowiska.

„Zabytkowa" reklama sztucznej choinki

Pomysł uruchomienia tramwajowej linii turystycznej, wbrew pozorom nie zrodził się w ostatnim dwudziestoleciu.

Pierwsze plany pojawiły się w marcu 1932 roku. W „Kurierze Warszawskim" można było przeczytać, że władze Warszawy miały w planach uruchomienie tramwaju turystycznego, który *w określonych dniach i godzinach oczekiwać będzie na pl. Teatralnym i przewozić będzie chętnych obejrzenia Warszawy po ustanowionej trasie*. Niestety nie udało się dotrzeć do źródeł potwierdzających uruchomienie linii.

Kolejny, dłuższy rozdział historii warszawskich tramwajów turystycznych rozpoczął się na początku lat 70. ubiegłego wieku. Około 1973 roku Warszawskie Przedsiębiorstwo Turystyczne „Syrena" wyszło z inicjatywą zorganizowania linii turystycznej. Miejskie Zakłady Komunikacyjne przystały na ten pomysł i przygotowały do ruchu dwa wagony – typu A (który już od początku 1958 roku pełnił rolę wagonu zabytkowego) i typu C (pełniący wcześniej rolę wagonu gospodarczego). Oba wagony kursowały z przewodnikiem na linii turystycznej pod hasłami takimi jak „Warszawa wczoraj i dziś" czy „Poznaj – zobacz Warszawę". Wyruszały z pętli na pl. Starynkiewicza o godzinie 10 i 19. Linia kursowała do 14 września 1975 roku. Po likwidacji linii wagony były wynajmowane głównie do udziału w filmach, a także „występowały" w roli „jeżdżącej reklamy". Jeden z nich zachęcał na przykład do zakupu... sztucznej choinki.

Tramwaj typu A z 1908 roku podczas wystawy z okazji 20-lecia linii „T"

Prezent na 50-lecie zajezdni „Mokotów"

Początków „Tetki" należy doszukiwać się w 1994 roku. Wówczas Tramwaje Warszawskie razem z Klubem Miłośników Komunikacji Miejskiej rozpoczęły tworzenie kolekcji historycznych tramwajów. Początki nie były trudne, ponieważ TW posiadały już dwa wagony, które należało jedynie przejrzeć pod kątem technicznym.

Wiosną 1994 roku zarząd KMKM wystąpił do dyrekcji TW z pomysłem zorganizowania linii turystycznej z nadzieją, że uda się uruchomić ją już w zbliżającym się okresie wakacyjnym. Z różnych „przyczyn obiektywnych" linia nie została uruchomiona ani w 1994, ani w 1995 roku.

Na początku września 1995 roku świętowano 40-lecie istnienia mokotowskiej zajezdni tramwajowej. Jednym z punktów obchodów rocznicy (poza zwiedzaniem) było zorganizowanie linii dowozowej łączącej zajezdnię z pętlą Wyścigi (i z powrotem). Kursujący wtedy wagon

W pierwszych latach kursowania linia „T" pojawiała się na ulicy Ząbkowskiej

cieszył się niebywałym zainteresowaniem odwiedzających, którzy po raz pierwszy od wielu lat mogli przejechać się wagonem starego typu.

„Tetka" na 400-lecie Warszawy

Na 21 kwietnia 1996 roku planowano obchody 400-lecie stołeczności Warszawy. Z tej okazji przygotowania do uruchomienia linii turystycznej nabrały tempa. Wiosną, ówczesny kierownik Działu Eksploatacji Tramwajów Warszawskich zdecydował, że linia będzie oznaczona literą „T". Trasa została ustalona z Zarządem Transportu Miejskiego i przebiegała następująco: PL. NARUTOWICZA – Grójecka – Al. Jerozolimskie – most Poniatowskiego – al. Zieleniecka – Targowa - Trasa W-Z – Marszałkowska – Nowowiejska – Krzywickiego – Filtrowa – PL. NARUTOWICZA.

Data uruchomienia linii została wyznaczona na sobotę 20 kwietnia na godzinę 10. Ustalono także, że będzie obsługiwana dwoma wagonami kursującymi w 40-minutowych odstępach.

Chwilę przed uruchomieniem linii oba wagony przyjechały na plac Narutowicza, gdzie zgromadziło się wielu pasażerów, dziennikarzy oraz przedstawicieli TW i ZTM. Przygotowano także specjalną żółto-czerwoną wstęgę, która po krótkiej przemowie dyrektora TW Krzysztofa Karosa została przecięta, po czym wagon z 1908 roku wyruszył w trasę.

Za sterami pierwszego wagonu stał ówczesny prezes KMKM i pomysłodawca uruchomienia linii Dariusz Walczak, zaś drugi prowadził pracownik Działu Kontroli Technicznej zajezdni „Mokotów" Marian Piętka.

Historyczny kurs linii „T" nie obył się bez przykrych niespodzianek. Podczas pierwszego przejazdu w wagonie A, tuż przed wjazdem na przystanek przed mostem Poniatowskiego, doszło do zwarcia w instalacji. Wagon nie mógł kontynuować jazdy. Uszkodzony zabytek został spięty z liniowym składem linii 22 i zepchnięty na pętlę Wiatraczna. Na podmianę pracownicy zajezdni przysłali nieco nowszy wagon typu K.

W pierwszym sezonie „Tetka" kursowała na innych, niż obecnie obowiązujące zasadach. W wagonach nie obowiązywały bilety ZTM, motorniczowie byli wolontariuszami, a konduktorami – zatrudniani przez TW pracownicy zaplecza. Członkowie KMKM pełnili funkcję obsługi pojazdu i zajmowali się pilnowaniem drzwi wejściowych oraz zapraszaniem pasażerów na przejażdżkę.

Przez kilka pierwszych sezonów linia posiadała własne bilety, drukowane przez jednego z klubowiczów. Przejazdy cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród mieszkańców i gości, jednak dodatkowe bilety prowadziły do nieporozumień i często nagłej rezygnacje z podróży.

Od 1997 roku na linii „T" na stałe zaczął kursować wagon typu K. Od tego czasu trwały rozmowy, aby najstarsze wagony wycofać z linii. Było to spowodowane dbałością

Wagon, sprowadzony z Poznania, na ulicy Targowej

Jedyny wyprodukowany wagon typu 4Nj skręca w ulicę Filtrową

o ich stan techniczny i wyjątkowy charakter. Rok później stało się to możliwe, dzięki powiększeniu zbioru zabytkowych tramwajów kursujących na linii turystycznej o wagony z przełomu lat 50. i 60. XX wieku. Od tej pory wagony K oraz 4Nj z doczepą 4ND często woziły stołecznych turystów. W kolejnych latach do grona zabytków dołączały następne wagony.

Pod banderą ZTM

Po kilku sezonach kursowania zostały zmodyfikowane zasady obsługi linii – motorniczowie byli przydzielani do linii w ramach normalnego czasu pracy, TW nie zatrudniały już konduktorów, a ich rolę przejęli wolontaryjnie miłośnicy. Po kilku kolejnych latach linia „T" została również wprowadzona do zadań zlecanych TW przez ZTM, dzięki czemu w wagonach zaczęła obowiązywać standardowa taryfa biletowa ZTM.

Wagon 4N nr 873 w 1996 roku gościł na linii „T". Jeszcze jako techniczny zastąpił inny zepsuty pojazd

W czerwcu 2015 roku obchodzono 20. sezon kursowania linii „T". Z tej okazji „Tetka" obsługiwała niemal identyczną trasę, jak podczas pierwszego sezonu, a pierwszego dnia kursowania na pl. Narutowicza zorganizowano wystawę zabytkowych tramwajów.

Zabytkowa linia tramwajowa po ponad dwudziestu latach wtopiła się w wakacyjny krajobraz miasta. Na jej wzór zostało uruchomionych wiele podobnych w innych miastach Polski.

„Tetka" obecnie

W sezonie 2016 linia „T" kursuje z pl. Narutowicza na jednokierunkowej trasie: PL. NARUTOWICZA - Grójecka - Al. Jerozolimskie - most Poniatowskiego - al. Zieleniecka (wybranymi kursami: al. Waszyngtona - WIATRACZNA - Grochowska) - Targowa - Ratuszowa - Jagiellońska - al. Solidarności - most Śląsko-Dąbrowski - al. Solidarności - pl. Bankowy - Marszałkowska - pl. Zbawiciela - Nowowiejska - Krzywickiego - Filtrowa - PL. NARUTOWICZA.

Tramwaje odjeżdżają z pętli co pół godziny od 12 do 18. Linię obsługują zarówno wagony historyczne, jak i wagon promocyjny Tramwajów Warszawskich. W jednym z wagonów można także spotkać przewodnika, który opowiada o historii miasta oraz o ciekawostkach związanych z mijanymi miejscami.

Obecnie w wagonach kursujących na linii „T" honorowane są wszystkie rodzaje biletów ZTM. Wagony są obsługiwane przez konduktorów z Klubu Miłośników Komunikacji Miejskiej w Warszawie. Na biletach jednorazowych przesiadkowych (75- i 90-minutowych) oraz czasowych (20-minutowych) konduktorzy umieszczają pieczątkę wraz z adnotacją o dacie i godzinie rozpoczęcia przejazdu. Przejazd na podstawie ważnego biletu okresowego (dobowego, weekendowego, 30-, 90-dniowego) jest możliwy po wcześniejszym jego skasowaniu (aktywowaniu karty) w innym pojeździe komunikacji miejskiej lub w bramce metra.

W obecnym sezonie planowane jest wprowadzenie do ruchu kolejnego wagonu zabytkowego. Będzie to świeżo wyremontowany wóz typu 4N z 1961 roku o numerze bocznym 873. ■

tekst: Wojciech Górnikiewicz | KKMM w Warszawie

Tekst opracowano na podstawie:

- *„Życie Warszawy" – wybrane artykuły z lat 1932-1975*
- *Serwis internetowy www.trasbus.com*

Wąskim torem przez miasto Piekarczyka

fot. L. Peczyński

W poprzednim miesiącu wybraliśmy się w podróż wąskotorowym pociągiem po Żuławach. W lipcowych „Komunikacyjnych podróżach" pozostajemy w okolicy – przenosimy się do niedalekiego Elbląga, w którym od 1895 roku kursują tramwaje. Miasto posiada jedną z najmniejszych sieci tramwajowych w Polsce, która cudem przetrwała okres masowej likwidacji szynowych systemów komunikacji miejskiej na świecie. Jak dziś podróżuje się po Elblągu? Zapraszamy na tramwajową przejażdżkę po mieście legendarnego Piekarczyka, który w 1521 roku uratował miasto przed Krzyżakami.

Elbląg leży na północy Polski, w północno-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, nad rzeką Elbląg, wpadającą nieopodal do Zalewu Wiślanego. Historia miasta sięga XIII wieku, kiedy na miejscu dawnej osady Truso Krzyżacy wybudowali niewielki gród, który w kolejnych wiekach był rozbudowywany.

Obecnie miasto zajmuje powierzchnię niemal 80 km kw. i liczy prawie 122 tysiące mieszkańców. Kursują tu cztery linie tramwajowe, 18 dziennych linii autobusowych oraz jedna nocna. Organizacją komunikacji miejskiej w Elblągu zajmuje się Zarząd Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. Spółka odpowiada za tworzenie rozkładów jazdy i układu linii komunikacyjnych w mieście, zleca obsługę linii przewoźnikom wybieranym w przetargach oraz dystrybuuje i kontroluje bilety.

Tramwaje w Elblągu kursują nieprzerwanie od 1895 roku, choć pierwsze projekty zakładały uruchomienie tego środka komunikacji już w latach 80. XIX wieku. Od razu zdecydowano się na uruchomienie tramwajów elektrycznych, które w tamtych czasach uchodziły za najnowsze osiągnięcie techniczne w dziedzinie rozwoju transportu publicznego w miastach. Zbudowano dwie linie o rozstawie wąskotorowym, o szerokości 1000 mm. „Jedynka" połączyła okolice dworca kolejowego przy obecnej ulicy Grunwaldzkiej, przez pl. Słowiański i Stare Miasto, do przystani nad rzeką Elbląg. Tramwaje linii nr 2 kursowały z pl. Słowiańskiego, przez Stary Rynek do krańca przy ulicy Królewieckiej. Stąd w 1897 roku wybudowano przedłużenie torów do pobliskiej Bażantarni, do której kursowała linia nr 3 ze Starego Rynku. W tym samym czasie „dwójka" została wydłużona do krańca przy dworcu kolejowym.

fot. Wikimedia CC BY-SA 2.0.

Tramwaje Konstal „N” w latach 60. i 70. XX wieku stanowiły podstawę taboru szynowego w Elblągu. Po modernizacji przeprowadzonej w latach 70. wyposażono je otrzymały w m.in. dwa reflektory na przedniej scianie i harmonijkowe automatyczne drzwi. Zmodyfikowano także wnętrze wagonów

Dalsza rozbudowa sieci tramwajowej miała miejsce w 1927 roku, po komunalizacji przedsiębiorstwa komunikacyjnego (wcześniej elbląskie tramwaje były własnością prywatną). W tym czasie otwarto torowiska wzdłuż obecnych ulic: Browarnej, Obrońców Pokoju, Pocztowej, Bema, Traugutta i Kościuszki. Przy ulicy Browarnej zbudowano nową dużą zajezdnię, która do dziś służy tramwajom. Mimo znacznej rozbudowy sieci, po mieście nadal kursowały trzy linie tramwajowe.

Na przełomie stycznia i lutego 1945 roku Elbląg znalazł się w granicach Polski. Nowa administracja przejęła miasto w znacznym stopniu zniszczone w trakcie walk z wycofującymi się Niemcami. Torowiska, sieć trakcyjna i tabor tramwajowy nie nadawały się do użycia i wymagały kapitalnych napraw. Pierwszy odcinek, oddany do użytku po zakończeniu II wojny światowej, otwarto w czerwcu 1945 roku. Tramwaje nowej linii nr 1 połączyły dworzec kolejowy z krańcem przy ulicy Obrońców Pokoju. Do pełnego uruchomienia sieci tramwajowej po wojnie doszło dopiero w 1947 roku, gdy linia nr 3 zaczęła kursowanie z pl. Słowiańskiego do Agrykoli.

fot. L. Peczyński

W 2006 roku do Elblaga trafiło sześć niskopodłogowych tramwajów 121N wyprodukowanych w bydgoskiej Pesie

W kolejnych latach sieć i tabor tramwajowy sukcesywnie remontowano, w miarę możliwości finansowych i technicznych. Do Elbląga trafiły pierwsze tramwaje typu N, wyprodukowane w chorzowskim Konstalu, co pozwoliło na wycofanie z ruchu najstarszych przedwojennych wozów. W latach 60. XX wieku zlikwidowano linię do Agrykoli oraz torowisko przebiegające przez ruiny Starego Miasta. Wydarzenia te miały zwiastować rychłą likwidację całej elbląskiej sieci tramwajowej. Z racji niewielkich rozmiarów i znacznego niedoinwestowania, system ten został przewidziana do zamknięcia do końca lat 60. Jednak silny opór społeczny oraz nagły wzrost cen paliw uniemożliwiły realizację tych planów, a tramwaje postanowiono gruntownie zmodernizować.

W latach 70. XX wieku przebudowano wszystkie wagony typu N. Wymieniono w nich drzwi i hamulce, unowocześniono wnętrze i zwiększono pojemność (poprzez likwidację drugiej kabiny motorniczego oraz drzwi z jednej strony pojazdu). Plan modernizacji sieci tramwajowej zakładał dobudowanie drugiego toru na wszystkich odcinkach jednotorowych oraz budowę linii do nowo budowanych osiedli mieszkaniowych. Z ambitnych planów udało się zrealizować jedynie odcinek torów od ulicy Obrońców Pokoju do pętli przy ulicy Ogólnej, a tramwaje do dziś kursują po jednotorowych odcinkach z mijankami.

fot. K. Jacobson

Jeden z 28 kursujących po Elblągu wagonów 805Na. W 2016 roku park taborowy elbląskiego przewoźnika zasiliły dwa dodatkowe tramwaje tego typu

W latach 80. XX wieku Elbląg otrzymał pierwsze nowoczesne tramwaje szybkobieżne typu 805Na. Dotychczas po mieście kursowały jedynie wagony dwuosiowe, które technicznie nie odbiegały od konstrukcji pochodzących z XIX wieku. Nowy tabor był więc wielką odmianą i krokiem milowym w kierunku polepszenia obsługi komunikacyjnej elblążan. 28 nowych wagonów dostarczonych do 1989 roku nie pozwoliło jednak na całkowitą wymianę taboru.

Lata 90. XX wieku to okres stopniowej degradacji infrastruktury i taboru elbląskich tramwajów. Od 1989 roku miasto musiało samo radzić sobie z utrzymaniem i wymianą

fot. K. Jacobson

W 2012 roku do Elbląga trafiły dwa używane wagony M8C z Augsburga. W pojazdach zamontowano w środkowej części niskopodłogowy człon

taboru komunikacji miejskiej (w latach PRL dostawy nowych tramwajów i autobusów były sterowane centralnie). Trudności finansowe odbiły się na stanie wagonów i torowisk. Nie było możliwości zakupu nowych wozów, a stare „eNki" były już u kresu swoich możliwości przewozowych. W 1996 roku spółka Tramwaje Elbląskie sprowadziła 19 używanych wagonów typu GT6 z niemieckiego Mainz. Przegubowe wozy, wiekiem zbliżone do „eNek", przewyższały je stanem technicznym i zastosowanymi w nich rozwiązaniami. Tramwaje posiadały płynny i dynamiczny rozruch, były znacznie cichsze i wygodniejsze w eksploatacji, a w drzwiach bezpieczeństwa pasażerów strzegła fotokomórka. „Helmuty", jak nazwali je elblążanie, pozwoliły wycofać wszystkie najstarsze wozy z ruchu i doraźnie poprawiły stan taborowy tramwajów w Elblągu.

Pierwsze lata XX wieku to okres intensywnej modernizacji sieci tramwajowej. W 2002 roku oddano do użytku nowy odcinek torowiska wzdłuż ulicy Dąbka, pomiędzy ulicami Królewiecką a Obrońców Pokoju. Nowa inwestycja spowodowała reformę układu komunikacyjnego w mieście. Od tej pory po mieście kursują tramwaje aż pięciu linii.

W 2006 roku uruchomiono kolejny nowy odcinek. Tym razem wydłużono linię tramwajową wzdłuż ulicy Ogólnej w kierunku ulicy Fromborskiej. Skierowano tam wszystkie tramwaje kończące dotychczas kursy na pętli przy osiedlu Zawada. W tym samym czasie w mieście pojawiły się pierwsze w historii tramwaje niskopodłogowe. Sześć trzyczłonowych wagonów typu 121N, wyprodukowanych w bydgoskiej fabryce PESA, znacząco poprawiło komfort podróży po mieście.

W kolejnych latach wycofano z ruchu najstarsze tramwaje niemieckie, kupione w latach 90. XX wieku, częściowo zastępując je młodszymi pojazdami sprowadzonymi z Augsburga. Dwa wagony M8C, wyprodukowane w latach 80. XX wieku, przeszły modernizację w podpoznańskich zakładach Modertrans, które doposażyły je m.in. w człon niskopodłogowy. W ostatnich miesiącach Tramwajom Elbląskim udało się też odkupić dwa wagony 805Na od łódzkiego MPK.

W sezonie letnim w Elblągu uruchamiana jest linia turystyczna obsługiwana taborem historycznym. Ostatni zachowany wagon typu N kursuje w każdą sobotę i niedzielę wakacji na trasie Plac Słowiański – Marymoncka – Plac Słowiański – Saperów. Podróż zabytkowym tramwajem jest bezpłatna. Trasa linii przebiega przez najurokliwsze zakątki miasta, do których dociera komunikacja szynowa.

Tekst: Maciej Beister

Opracowano na podstawie: Tramwaje w Polsce, 2013, wyd. Księży Młyn, Łódź

fot. K. Jacobson

Stara „eNka" obsługuje w sezonie letnim linię turystyczną. Przejazd tramwajem jest bezpłatny

Legenda o elbląskim Piekarczyku

Jedną z najbardziej znanych elbląskich legend jest ta o Piekarczyku, który w 1521 roku uratował miasto przed Krzyżakami.

W trakcie walk króla Zygmunta Starego z Wielkim Mistrzem Krzyżackim Albrechtem Hohenzollernem, rycerze zakonu podeszli pod bramy Elbląga z zamiarem zdobycia miasta. Miasto w tym czasie było jednym z bogatszych grodów Rzeczypospolitej.

Przekupieni przez Krzyżaków zdrajcy napadli na straże miejskie i otworzyli najeźdźcom bramy do pogrążonego we śnie miasta. Obudzeni mieszkańcy naprędce rozpoczęli obronę miasta, zrzucając kamienie i cegły na napierające wojska niemieckie, dzięki czemu chwilowo odparli atak.

Wśród mieszczan broniących dostępu do Elbląga był młody czeladnik piekarski, dziś już nieznany z imienia i nazwiska. Gdy wojska napastnika były bliskie ostatecznego sforsowania wjazdu do miasta, młodzieniec zaczął ciąć swoją piekarską łopatą grube liny, na których utrzymywała się ciężka dębowa krata bramy. Krata runęła w dół i odcięła Krzyżakom drogę dostępu do grodu.

Król Zygmunt Stary nakazał wykuć w portalu Bramy Targowej wizerunek łopaty, na pamiątkę wydarzeń, które uratowały miasto przed Krzyżakami.

W ostatnich latach przed Bramą Targową ustawiono figurę Piekarczyka, a wokół niej, każdego roku w marcu urządzane jest miejskie Święto Chleba, na którym lokalni piekarze prezentują swoje wypieki.

Opracowano na podstawie: www.elblag.net

WARTO ZAPAMIĘTAĆ TE ADRESY

ZARZĄD TRANSPORTU MIEJSKIEGO MIASTA ST. WARSZAWY	**www.ztm.waw.pl**

AUTOBUSY

MIEJSKIE ZAKŁADY AUTOBUSOWE	www.mza.waw.pl
MOBILIS	www.mobilis.pl
ITS MICHALCZEWSKI	www.michalczewski.pl
PKS GRODZISK MAZOWIECKI	www.pksgrodzisk.com.pl

TRAMWAJE

TRAMWAJE WARSZAWSKIE	www.tw.waw.pl

METRO

METRO WARSZAWSKIE	www.metro.waw.pl

KOLEJ

SZYBKA KOLEJ MIEJSKA	www.skm.warszawa.pl
KOLEJE MAZOWIECKIE	www.mazowieckie.com.pl
WARSZAWSKA KOLEJ DOJAZDOWA	www.wkd.com.pl

URZĄD MIASTA ST. WARSZAWY	www.um.warszawa.pl
KLUB MIŁOŚNIKÓW KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ	www.kmkm.waw.pl
HISTORIA KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ W WARSZAWIE	www.trasbus.com
FOTOGALERIA TRANSPORTOWA	www.phototrans.pl

MIESIĘCZNIK ZARZĄDU TRANSPORTU MIEJSKIEGO